Ч. 216. Львів, второк, дня 27. вересня (10. жовтня) 1905. Річник IX.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цілий рік . . . 20 кор
на пів року . . . 10 кор
на чверть року . . 5 кор
на місяць . . . 1·70 кор

За границею

на цілий рік . . 16 рублів або 36 франків
на пів року . . 8 рублів або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Руслановиx псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о $5^1/_2$ год. пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 20 с. від стрічки, а в »Надісланім« 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Сесия галицкого сойму.

(+) Ві второк дня 10. с. м. збирає ся галицкий сойм на довшу сесию. Краєвий виділ оповістив вже поданий нами недавно дневний порядок, котрий може заповнити цїлу сесию, а сойм може полагодити сї справи, наколи зараз з самого почину сесиї приступить до дїйсної роботи.

З тих справ мають дві для руского народу незвичайно велику вагу, а іменно справа т. зв. украєвленя парцеляциї в Галичинї і справа введеня в житє закона про рентові оселї. Ми свого часу вказували на потребу самопомочи і самооборони, щоби при парцеляциї і при впроваджуваню в житє закона про рентові оселї наше руске населенє могло відповідно обезпечити свої інтереси і уладити свої економічні відносини так, щоби єго єствованє не було загрожене.

На жаль ми приневолені зазначити, що в тім напрямі мало у нас робить ся, а те, що робить ся, не вистарчає супроти тої економічної небезпечі, яка грозить нашому народови. Побіч рентових осель, про котрі стілько вже було говорено і писано, а котрі тепер мають війти в житє, виринає друга гроза для руского народу, убрана в дуже невинну форму т. зв. украєвленя парцеляциї, за котрою криє ся виразний замір, щоби нашому хлїборобови унеможливити набуванє землї, якою він рад би розширити а тим самим і поправити своє господарство і свій бит материяльний.

Отже велика і трудна задача припадає тепер горстцї руских послів соймових. Але як що до числа, так і що до якости представляє руский клюб соймовий таку слабосильну репрезентацию, що не можна й сумнївати ся, що соймова більшість ухвалить предлоги кр. видїлу, а руским послам не припаде инша роля, як піднести протест проти такого обмежуваня наших хлїборобів.

Отсе положенє руских послів соймових повинно заставити їх, звернути свої змаганя до зміни складу сойму, опертого на так некорисній для руского народу Шмерлїнґівскій ординациї виборчій. Не оден раз і не від тепер домагали ся рускі посли соймові розширеня виборчого права, зміни виборчої ординациї, а в сїй каденциї соймовій др. Олесницкий предложив вироблений відповідний начерк закона. Одначе більшість галицкого сойму опирала ся всяким змаганям реформи виборчої в користь руского народу, а навпаки старала ся ще більше скріпити своє становище то помноженєм мандатів з міст, то знов позисканєм нових вірильних голосів. Теперішня хвиля показує ся тим пригіднїйшою до виступленя руских послів з таким домаганєм, позаяк в цїлій австро-угорскій монархії проявило ся вельми рішуче змаганє до заведеня загального, рівного і тайного права виборчого. В Угорщинї само правительство вставило се до своєї проґрами і під тим прапором хоче в боротьбі з мадярскими вельможами зломити їх верховладу в державі і соймі. В Австриї вийшли з ріжних таборів парляментарних наглі внесеня на заведенє загального, рівного і тайного права виборчого, а хоч ті внесеня не осягнули потрібних до наглости двох третин голосів, всеж таки були ухвалені більшостю і правительство не зможе вже довше опирати ся розвязцї сего важного і для полїтичного і национального розвитку держави далекосяглого питаня, а буде приневолене до него забрати ся.

Супроти того, як і з огляду на те, що вже в деяких инших австрийских соймах розширено виборче право введенєм пятої куриї, не може і галицкий сойм остати глухим на такі домаганя і буде мимо волї приневолений також подумати про зміну виборчої ординациї, хоч буде сему як найдовше опирати ся. Тим то рускі посли при кождій нагоді повинні се домаганє висувати на дневний порядок, а руска суспільність повинна відповідними способами, петициями і вічами піддержати сї змаганя руских послів.

Але окрім тих економічних і полїтичних домагань не повинні рускі посли забувати і про культурні потреби руского народу, необхідні для єго дальшого розвитку. Шкільна розправа дасть нагоду обговорити і відносини на львівскім унїверситетї, де Русинам трудно при рішучій відпорности польских професорів добити ся дальших катедр, в розправі над середними школами треба вказати на конечність утвореня нових руских ґімназий в Бережанах, Самборі, Стрию і на потребу заведеня в Сокали в наміреній там ґімназиї рускої викладної мови. А в розправі над школами народними конечно зазначити, що Русини не можуть діждати ся анї одної видїлової анї 5 і 6-клясової школи рускої, ба навіть стрічають неодолимі трудности при перемінї 3-клясових шкіл на 4-клясові, та що в учительских семінариях, особливо женьских так званий утраквізм остає на папері.

З буджетових позиций дадуть руским послам нагоду розмірно на рускі потреби так дрібонькі підмоги для руских товариств та інституций виказати упослїдженє їх супроти таких товариств та інституций польских.

Можна наперед знати, що найвимовнїйші арґументи руских послів розібють ся о зєдинену більшість соймову, одначе не треба забувати, що gutta cavat lapidem non vi sed saepe cadendo.

Хто юдить?

До невідрадних наших национальних відносин — які впрочім не становлять виїмка в Австриї, а є о стілько прикрійші, що тут в Галичинї витворили ся межи двома братними, славяньскими племенами — приходить тепер і церковна квестия, яку звісні полїтичні кирпники, скриваючі ся під назвою вшехполяків, хотять роздмухати як нове жарево крамоли і ненависти.

Коли в краю мають запанувати бодай сяк-так зносні відносини, то требаб жадати від обох сторін, щоби бодай не торкали болючих ран. Такими болючими ранами в нашій рускій історії є пановане польскої шляхти на Українї та наше власне реперґацтво так на польску, як і на московску користь. Отже вшехполяки не уважають вже за відповідне замкнути сю сумну книгу історії, а як раз виводять сї справи на дневний порядок.

І ось недавно читали ми, що львівска рада міска, за ініциятивою звісних вшехпольских кругів, ухвалила обходити 250-лїтний ювилей облоги Львова Хмельницкім, наче на перекір Русинам, які мимо єго дипльоматичних похибок, бачать в Хмельницкім висвободителя України з глубокого закріпощеня і тяжкої неволї. Та як галицкі Русини мимо сего не виставляють пр. в своїм театрі драми п. з. Богдан Хмельницкий, яка на Українї робить велике вражінє, єдино тому, що она як раз доторкає тих болючих ран, яких відновлюванє могло би некорисно вплинути на наші сучасні взаємини з сусїдами-Поляками, так само і ми можемо жадати від польскої суспільности, щоби занехала такі шопки які можуть будити в нас прикрі спомини.

Новою цьвіткою на ниві сего киринного шовінїзму є відозва гусятиньских вшехполяків, заміщена в їх орґанах Słow-i polsk-im і бруковім Wiek-y now-im. Ось вам она в цїлій своїй основі:

До міліона (?!) Поляків грецкого обряду!

Могутним голосом Єго Ексцеленциї Преосьвященого Митрополита Андрія Шептицкого збуджені з довгого национального сну і в сїм напрямку від всяких можливих закидів оборонені перед Братами Русинами, а в щирих наших национальних пересьвідченях сим Князем Церкви на віки осьвячені — ми Поляки грецкого обряду, скликавши до Гусятина тїснїйший (!!) комітет, ставимо по мисли звісного листу слїдуючі резолюциї:

1) Домагаємо ся усуненя з нашого обряду деяких схизматицких (?) перенять, як відправлюваня служби Божої в шапках (!), уживаня московских (?) книг, ношеня деякими сьвящениками бороди (päpstlicher als der Papst selbst — бо як звісно, Папа римский навіть у латиньских сьвящеників не є противний ношеню бороди, єсли се оправдане трудностию частого голеня — *Ред.*), слуханя на кріслї сповіди женщин і т. д.

2) Домагаємо ся безпроволочного заведеня для нас приватних проповідий і набоженьств, як суплїкаций, маєвих набоженьств і т. д. в польскій мові. Уложенє тих богослужень має бути (!) зараз поручене отцям Бобровичови і Крипякевичови.

3) Всї сьвята будемо обходити в церквах після нового календара і домагаємо ся в тих двях (!) заведеня набоженьств.

4) Церкви, які стали перемінені з костелів, мають бути нам (нїби кому? *Ред.*) віддані.

5) Домагаємо ся при Митрополитї постійного суфраґана-Поляка, який був би призначений специяльно для справ Поляків грецкого обряду.

6) Просимо з сего місця Вп. панів Козловского і Ґломбіньского, щоби за згодою і благословенєм (!!) Єго Ексцеленциї Отця Митрополита Андрія Шептицкого обїхали східну Галичину і в дусї Князя Церкви загріли до национальної солїдарности решту наших Братів.

7) Вкінци нехай нам буде вільно висказати наш жаль, що зі сторони Поляків латиньского обряду на голос крови Фредрів так мало ми дізнали дотепер підпертя і заінтересованя своєю і нашою справою.

Коли побачимо, що на наш зазив, про що не сумніваємо ся, порушать ся навіть найоспалійші уми, будуть в тій цїли скликані збори з цїлого краю до Львова. Речинець буде завчасу оголошений.

Комітет Поляків грецкого обряда.

Що цїла ся справа стала заініциована у Львові, а не в Гусятинї, вказує хотяй би добір осіб о. Бобровича і п. Ґломбіньского, та заповідь Słow-a polsk-ого, що сю справу широко буде обговорювати. Не станемо полємізувати з сими чудовижними жаданями та безвстидними інсинуациями, бо їх безпідставність бє ярко кождому в очи, а неможливість їх здійсненя є зовсїм природною річию. Тому, як ми вже в горі сказали, лїпше зробили би вш-хпольскі шовіністи, колиб дали спокій з подібними шопками Що до т. зв. Поляків грецкого обряду відносить ся се тим більше, що се властиво є виключно Русини-ренеґати. Бож ті нечисленні одиниці, що іменуючи себе Поляками, будучи руского обряду, не змінили віроісповіданє, чи там обряд, а змінили народність. Та і тота зміна є ще така хитка і недавна, що часто ще батько такого »Поляка« був руским сьвящеником, а теперішний пан Поляк зїдав за молоду рускі книші і співав »Господи помилуй!« служачи батькови при престолї. Коли вшехполяки числять собі латинників-Русинів цїлий мілїон, а тепер в отсїй відозві начислили знов мілїон греко-Поляків, то скілько ще в такім разї остане на Русинів після сеї вшехпольскої статистики? Все те схоплене з воздуха в тій цїли, щоби тілько дразнити і роздувати роздор. Так і жаданя »тїснїйшого« (бо нема ширшого) комітету немов то в Гусятинї, що до польских суплїкаций, проповідий і т. и. є безпідставними видумками, а їх цїль вже видна з того, що комітет жадає для себе церквий, які міг би замінити на костели...

Полїтичні вісти.

У Відни відбула ся в суботу нарада всїх мінїстрів під проводом бар. Ґавча. Предметом єї були правдоподібно головно ческо-нїмецкі взаємини, бо тогож дня конферував також намісник Чех кн. Льобковіц з бар. Ґавчом і Биляндтом-Райдтом. Розходить ся іменно о внесенє обох правительственних предложень в справі виборчого реґуляміну і курий. Їх засади представлено провідникам як нїмецких, так і ческих сторонництв, але всї они заняли відпорне становиско супротив них. В виду сего ті предложеня будуть представлені доперва пізнїйше.

В угорскім пересиленю не зайшла жадна зміна. Вправдї Magyar Hirlap доносить що Кошут і Польонї конферували з австро-угорским амбасадором в Берлинї п. Шеденім-Марішом в справі нових компромісових переговорів, однак будапештеньскі круги полїтичні суть переконані, що рішенє в справі кабінету бар. Феєрварого вже запало і що вже в найблизшім часї, мабуть по відроченю парляменту кабінет бар. Феєрварого буде на ново іменований а вслїд за тим Корона й затвердить проґраму тогож кабінету. Внаслїдок теперішної кризи і пасивного опору дохід з податків зменшає ся щораз більше. В Будапештї зменшив ся дохід з податків у всїх касах від сїчня с. р. мало що не цїлих 9 мілїонів корон.

В мароканьскій справі оголошує Matin сензацийні вісти, зачерпані, як здає ся, почасти з заяви самого Делькаса. Між иншим Matin наводить слїдуючий факт: Делькасе мав сказати на засїданю кабінетової ради, на якім вніс свою димісию, що Анґлїя готова була помагати Франциї до послїдних границь і в разї непередвидженого нападу станути по стороні Франциї. Matin гадає, що Анґлїя фактично зложила францускому правительству устну заяву, що в разї нападу Нїмеччини на Францию, готова змобілїзувати фльоту, обсадити канал цїсаря Вільгельма; висадити на сушу в Шлезвику-Гольштинї 100.000 анґлїйского війска. Францускe правительство одержало відай також повідомленє, що Анґлїя зложить охотно також деклярациї на письмі.

Норвеский штортінґ розпочав в суботу наради над угодою, заключеною в Карльштадї повновласниками Швециї і Норвеґії в справі розвязаня Унїї. Дискусию отворив президент штортінґу заявою, що вправдї з угоди очікувано инших вислїдів, однак з певностию через принятє угоди віддасть ся добру прислугу вітчинї.

Против угоди виступив справоздавець меншости Канов, за нею промовляв мінїстер Міхельзен, виступаючи против шовінїзму в полїтицї. Косіберґ остро атакував Міхельзена, закидаючи єму, що був надто податний супротив шведских жадань, та що звертав увагу тілько на інтерес а не национальну сторону справи. Социялїст Еріксен запропонував, щоби осуд, чи услівя угоди є справедливі, передати міжнароднїй конференциї в Газї. Против сего виступив мінїстер заграничних справ Левлянд. В дальшій дискусиї забирав єще голос мінїстер краєвої оборони Ольсон, ґенеральний комісар війни Братлїч і радник стану Аретандер. Засїданє відрочено до нинї.

На близкім Сходї заносить ся на велику демонстрацию фльот держав европейских. Порта оперла ся і не хоче нїяк допустити до установленя межинародної контролї для фінансів в Македонії, а предсїдатель балканьского комітету в Льондонї вислав по тій причинї письмо мінїстра Лєнясдавна, в котрім ставить питанє, чи в виду опору султана треба би ужити демонстрациї фльоти. На то одержав він відповідь, що посли в Константинополи мають ще надію, що цїла справа дасть ся може ще мирно полагодити. Фактом єсть однак, що анґлїйске правительство нараджуєсь з другими державами, що робити на случай дальшого опору Туреччини.

ВІД АДМІНІСТРАЦИЇ. При зміні чвертьроку просимо наших Вп. Передплатників о скоре відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новинки.

— **Календар.** Ві второк: руско кат.: Калистрата муч.; римо-кат.: Франца Борджа. — В середу: руско-кат.: Харитона, Вячесл.; римо-кат.: Плякиди.

— **Участь п. Барвіньского в Берненьскім вічу** ческім послужила „Дїлу“ до нової напасти на сего посла. Новинкар »Дїла« розсердив ся за те що в »Руслані« названо нїмецких загорільців (не нїмецкий нарід яко такий) Вандалами, хоч такі люди як Ерлєр, віцебурмістр Інсбрука, що стояв на чолї бомбардованя італїйского видїлу правничого, а в Бернї був головним речником нїмецкого Volkstag-у і проф. Помер, котрий заявив, що наколиб правительство поважило ся заложити ческий унїверситет, то Нїмцї зрівналиб єго з землею — не заслугують иншої назви. Новинкар »Дїла« основує очивидно надії на руский унїверситет, як і на инші придбаня, на мнимих симпатиях Нїмців, але забуває о тім, що як раз нагле внесенє п. Романчука о руский унїверситет підперли лише Чехи і Славяньский клюб, а з нїмецких послів не піднїс ся нїхто за тим, бо нїмецкі посли зовсїм рішучо відкидають засновини якого небудь ненїмецкого унїверситету, а N. fr. Presse хиба тодї відозве ся про Русинів, як їй потрібно драпнути Поляків, але про дїйсне пособлюванє Русинам їй і не снить ся! Посол Барвіньский не потребує доперва заохоти »Дїла«, щоби виступити з домаганями рускими що до потреб унїверситетских, бо коли війде на дневний порядок 25 мілїоновий кредит для унїверситетів (предлога що й но внесена в палатї, отже й не було нагоди про ню говорити), то певно не залишить при сїй нагодї висловити потреби Русинів, як се робив при всякій нагодї в буджетовій комісиї або в палатї. Але новинкареви „Дїла“ вже привидїла ся мара якогось укритого суфлєра, котрий піддав п. Барвіньскому виступити в Бернї і заявити симпатиї Русинів до змагань ческого народу, щоби посварити Русинів з Нїмцями на Буковинї а може і поза границями! Отже можемо успокоїти переляканого новинкара „Дїла“, що тим суфлєром не є нїхто инший, як п. Романчук, котрий вислав до п. Барвіньского отаке письмо в справі ческого віча в Бернї:

Впов. П. Колеґо!

Нинї перед полуднем дістав я express письмо від Moravsk-ого odbor-у České Národní Rady з запрошенєм руских послів на velikou protestní schůzi в Бернї (Brünn) 1/10. о 11. год. передполудн. в Бесїднім домі против рівночасному Volkstag-ови Нїмцїв, котрі хотять upřeti národu českému právo na českou universitu v Brně ano i na Brno samo.

Не заставши Вас пізнїйше в парляментї а потім мусївши сам вийти, подаю Вам се до відомости з тим, що анї я анї Яворский, з котрим я пізнїйше бачив ся, до Берна поїхати не можемо, отже єсли Ви або др. Гладишовский, до котрого рівночасно пишу, туди не поїдуть, то рускі посли там заступлені не будуть.

З щирим поздоровленєм

Ю. Романчук.

Отсе нехай послужить новим і то не першим доказом, як „Дїло“ кидає ся без всякої основи з напастями на п. Барвіньского і тим вводить розлад в рускій суспільности, а також яко доказ знаменитих інформаций полїтичних новинкара „Дїла“.

— **Віче в Старосамбірщинї.** Дня 24. вересня с. р. відбуло ся народне віче в Лаврові під голим небом, скликане видїлом тов-а полїт. »Народна Рада в Старім Самборі«. Віче було дуже численне, до 1000 люда а в тім досить і жінок. Поприбували також і сьвященики з сусїдних сїл. Реферат полїтичний виголосив др. Стахура, адвокат краєвий в Самборі. В бесїдї своїй порушив всї квестиї, що дотикають руского народа на поли автономічнім почавши від рад громадских, а скінчивши на радї державній і при кождім з тих тїл репрезентацийних виказав усуванє і покривдженє Русинів. Наведені відтак закони як: польовий, водний, о бюрах посередництва працї, о рентових оселях, упослїдженє на поли шкільництва виказали безмірність кривд, які тягаром своїм давлять нинї руске населенє. При кінци бесїди вказав п. референт на средство головне до усуненя заподїяних кривд, а тим є загальне, безпосередне і тайне голосованє до всїх тїл репрезентацийних. Відтак поставив резолюциї, котрі віче одноголосно ухвалило. 1) Домагаємо ся загального, безпосередного і тайного голосованя до всїх тїл репрезентацийних. 2) Домагаємо ся подїлу Галичини на часть польску і руску. 3) Протестуємо против безправного переношеня Русинів із східної до західної Галичини. 4) Домагаємо ся основаня рускої ґімназиї в Самборі. Другий бесїдник о. Яворский із Стрільбич пояснив близше значінє загального, безпосередного і тайного голованя і обговоривши нинїшну систему куриальну, виказав, що при тій несправедливій системі нарід руский і при найбільшій своїй солїдарности і найбільшій безсторонности правительства не може навіть вибрати тілько послів, кілько по справедливости єму належить ся. Дальше розказав, як західна Галичина жиє і приходить до добробиту коштом східної, як в західній Галичинї побіч ріжних шкіл фахових густо засїяні суть школи середні, як противно в Галичинї східній їх мало і які трудности є при основаню руских ґімназий. Вкінци поставив додаткову резолюцию, котру також всї одноголосно ухвалили, а то: 5) Домагаємо ся знесеня закона краєвого з 22. червня 1867 арт. VII. Відтак забирали ще голос инші учасники віча, почім предсїдатель о. Биліньский замкнув віче.

— **Що нас губить?** З »Подільского Голосу« черпаємо два сумні приміри морального упадку деяких людцїв, котрі на шкоду свого рідного народу помагають чужим збогачувати ся. Перший примір: Село Денисів довгі лїта було взірцевим, поки не поселив ся там арендар Шихта. Корчма розпила тепер давних примірних господарів і дійшло до того, що з громадскої каси без відома громадскої ради позичено корчмареви 600 К, річ зрозуміла, на дальше розпиванє села. В Пронятинї хотїла спілка членів Читальнї »Просьвіти« випахтувати камінелом. Оферту спілки приняла громадска рада, але війт був сему противний і так довго заходив ся коло дїла, поки повітова рада не затвердила сеї ухвали. Тепер винаймить камінелом жид-мілїонер Ґаль, як бажав війт, дарма, що читальняна спілка давала 375 К за винайм, а Ґаль дає лише 300 К. Мужикови годї корону заробити на підприємстві завдяки безхарактерній зависти свого співгорожанина.

— **Блаженна сторона!** В селї Кичері на Буковинї відбували ся онодї правибори. На голос сїчової трубки і стрілів з моздїра спішили виборцї з цїлого села до громадского уряду, аби віддати свої голоси на правиборцїв. Всї були вдоволені, що могуть сповнити горожаньский обовязок, лише один, Танасій Ґушул, старий ґазда-сїчовик, утирав слези. Того дня згибла єму коровиця, кормителька цїлої родини. Ґушул розповідав другим сїчовикам про своє нещастє, а ті єго розважали і поведи до виборів. В найблизшу недїлю зібрали ся кичерівскі сїчовики в читальни, де по промові кошового, зложили кількадесять корон готівкою і на найблизшім торзї купили Ґушулови корову. Се рідкий примір братерства братнього, любови ближнього; здаєсь, він в Галичинї наможливий, лише на Буковинї. Бачимо, що щира і ревна праця народних провідників не остала без наслїдків. Замітна она на кождім кроцї. Галицким Русинам не слїд нинї

ставити ся Буковинцям за примір, але самим брати примір з них, тих самих, що взорували народну роботу на Галичанах, але потрафили повести у себе орґанізацию дальше. Та треба тямити, що народні робітники на Буковині поступають згідно і один другому ноги не підставляє.

— **Соймова канцелярия** буде видавати білети вступу на ґалериї сойму від 6 до 7. год. вечером перед кождим засіданєм сойму.

— **Сумне але правдиве.** В Новім Санчи замінено старі почтові скринки новими, на яких були написи в обох краєвих мовах і в німецкій. Сейчас найшли ся шовіністи, і піднесли крик в двох всепольских орґанах проти руских написий на почтових скринках. Наслідком сего почта казала замазати руску напись чорним ляком і припечатала тим заміт, що краєві власти підчиняють ся теророви впехпольских шовіністів, з кривдою для Русинів.

— **З зелізниць.** Ц. к. Дирекция державних зелізниць у Львові розписала ліцитацию на доставу ріжних матеріялів до осьвітленя, чищеня і згущаня, виробів шмуклірских і ткацких, виробів шнурових, виробів з кавчуку, зі скіри, склянних, щіткарских і меблів на рік 1906. Близші услівя і формулярі оферти можна одержати в бюрі IV і V Дирекциї до 24. жовтня с. р. Речинець до вношеня оферт кінчить ся 25. жовтня 1905 о годині 12. в полудне.

— **На Селяньску Бурсу в Станиславові** зложили в коронах Вп. Пп: о. Н. Бачиньский 4, др. Янович 10, І. Коцюба 3·20 і 4 копи околотів, о. Йосиф Кисілевский 2, Іван Савка 2, Руска міщаньска Каса в Станиславові 30, Л. Гузар 2, о. Навроцкий 1·02, Каранович 1, Гаврилів 1, Крушельницкий 1, о. Дудикевич 1, о. Гарасимович 1, о. Гарасевич 1, Стеблецкий 2, пані Левицка 1, Чорненькова 1, Галя Чорненьківна 1, о. Куницкий 2, о. Кучиньский 2. Всім Вп. Добродіям складаємо щиру подяку іменем бідних школярів, неменше Вп. др. Яновичеви за щиру поміч лікарску, а проф. Заклиньскому за батьківский нагляд. — Без ніякого фонду розширилисьмо бурсу і удержуємо 190 учеників в надії на поміч цілої суспільности. Дня 1. падолиста маємо платити чиншу 1 200 К, на котрі ще нічого не маємо. Просимо і очікуємо ласкавих датків чи в грошех чи в натураліях а Бог і вдячність молодіжи надгородить. — Заряд Селяньскої Бурси в Станиславові ул. Казимирівска 108. — *о. К. Кульчицкий.*

— **Талановитий ученик** одної з львівских ґімназий, з висшої кляси, син убогих родичів-селян, не має хвилево лекциї і находить ся в крайній нужді. Лекциї або ласкаві датки в грошах для него прийме п. Вол. Бирчакц. к. учитель німецкої ґімназиї у Львові (Підвале).

Всячина.

— **Земля на продаж для хліборобів!** Під містом Коломия є до розпродажи (парцеляциї) кількасот морґів добре справленої, видатної землї, рибний ставок і малий млин. Хто хоче купувати тої землї, нехай зголосить ся лично або письмом до д-ра Стефана Федака у Львові (ул. Сикстуска ч. 48) або д-ра Леся Кульчицкого в Коломиї (в Народнім Домі).

— **Ізза куліс румуньскої праси.** Недавно подали часописи сензацийну вість, що румуньске правительство наказало давному редакторови правительственної часописи „Tzara“, Таке Схебі, д. 24 годин покинути границї держави. Одержавши той розказ, Схебе вистрілом з револьвера відодобрав собі житє. Сама по собі справа не дуже так незвичайна на замітні подробиці, які з сеї нагоди подає L'Européen. Причиною видаленя Таке Схеба була ворожнеча, з якою відносив ся до него Папаміхальополь, посол і директор міністерияльної часописи „Tzara“. Таке Тхебе, з походженя македоньский Румун, приїхав перед кількома роками до Румунії, поступив як співробітник до консервативних часописий і найшов там приятеля і покровителя в особі Папаміхальополя. Незубавом однак вони розійшли ся, а Таке Схебе, знаючи прикрі тайни з житя і діяльности Папаміхальополя, став для него небезпечним. Схебе мав іменно нещастє, як пише кореспондент «С. Пб. Ведом.», піймати Папаміхальополю на содомскім грісї. В льокали редакциї консервативного орґану „Tzara“ відогравались сатурналії гідні старинної Содоми, а орґанізатором їх був згаданий консервативний посол і «улюблений» політичний діяч. Та дивім ся дальше на публичну мораль в Румунії: місто покарати виновника бере єго власть під свою опіку, а Схеба із сеї одної причини проганяє із Румунії!! Для характеристики тамошних відносин замітно й се, що три тижні перед сею подією нечайно сплюндровано дім Таке Схеба, забрано всю єго переписку і инші папері, що від кількох тижнів Таке Схебе не діставав листів з почти, так як їх перелапувано і т. д. — все лиш для заспокоєня приватної мести впливової людини. Чим же тут ріжнить ся конституцийна Румунія від першої ліпшої московскої ґубернії? Взагалї діють са тепер у нашої сусїдки дивні річи. Се не одинокий случай вирівнуваня особистих або політичних рахунків дорогою адміністративного виселеня. Не давно видано такий самий наказ одному семиградскому Волохови, социялїстови ізза єго політичних нереуонань »Adeverul» оповідає, що всїх росийских збігців, які попадуть в руки властям, румуньске правительство відсилає до румуньскої границї,

— **Виступці в школах.** Дітвора приходить до школи в дощеву пору у заболоченій обуві, через що наносить до кляси болота а за тим і пороху. Сидячи через весь час науки в мокрій обуві, шкодить і свому здоровлю, бо набираєсь нежиту, хрипки і спричинює забуреня в круженю крови. Всего того нема там, де шкільна молодіж ходить в кальошах, але на се треба гроший. Щоби лиху зарадити і у біднїйшої молодіжи, заведено в Авґлії й Голяндиї таку установу, що кожда шкільна дитина має в школї свої виступці (пантофлї), в які мусить перебрати ся перед входом до кляси, а заболочена й мокра обува висихає за час науки на коритари. За приміром тих держав видало тепер подібний розпорядок також і росийске міністерство просьвіти. Таке зарядженє придало би ся і у нас передовсїм по мійских ских школах, бо сїльска дітвора така убога, що до школи ходить не то без кальошів, але таки босоніж і то навіть серед крепкого морозу.

— **Родимці! Памятайте про бурсу „Шкільної Помочи“ в Снятині, яка удержує убогих учеників реальної школи.**

Наука, штука, лїтература.

— **З львівскої Фільгармонії.** Суботнїшний, другий концерт п. Саломеї Крушельницкої згромадив дуже численну публику. З виїмком найдорозших місць при підвисшених цїнах, на які по правдї не стати львівску публику при теперішній дорожнї — решта була дуже добре обсаджена, а сила грімких оплесків сьвідчила найлїпше про численну фреквенцию. Співачка була сего вечера єще лїпше успособлена, до чого певно причинило ся то, що по наглій змінї воздуха з Абазиї, за тих кілька днів могла привикнути до нашої клїми. При тім і репертуар був обильнїйший, особливо що до італїйских та француских творів. З Лисенкових композиций ми почули сим разом чудово інструментований „Садок вишневий“ — з дївчатами, плугатором і соловейком і тою матірю, що «хоче научати, та соловейко не дає“. Цїла ся чудова Шевченкова ідилля, зображена мельодиєю Лисенкової музи, найшла житє і вираз в чарівних звуках Крушельницкої. Вражінє було могутне — не даром три ґенії зложили ся на сю мистецку картину. Публика вислухала сего твору з захватом, а відтак вибухнула фреветичними оплесками, які через добру хвилю не вмовкали, хотяй співачка не отягала ся з наддатками. Другою рускою піснею, яку ми почули сего вечера, була звісна «Ой не сьвіти місяченьку!» та в інтерпретациї великої артистки она одержала наче нову шату. З польских пісень ми почули знов кілька гарних композиций Невядомского. Взагалї цїхою інтерпретациї п. Крушельницкої є удухновленє, озаренє надзвичайною інтоліґенциєю, для якої голос, звук є тілько средством, а цїлию є думка, чутє, поезия. Нїколи артистка не силить ся на голосовий ефект, без потреби, або в незгодї з віддаваним твором, нїколи у неї голос не іде понад декламацию, а завсїгди підчинений їй, видаєсь наче тою фарбою, яку маляр розводить на полотнї, малюючи образ. І як Крушельницка малює тим голосом! Се треба чути і... видїти — бо і на лици артистки відбиває ся кожда відтїнка тонких переходів чутя. Се лице Мадонни, з марморним наче спокоєм, є мимо сего спосібне без удїлу рук і цїлої стати, які на естрадї заховують цїлковитий спокій, віддати в своїм виразї і плач і сьміх і гнїв і ласку і жаль і пестощі і таємну трівогу і безнадійну розпуку... Також і сим разом артистка виконала цїлу проґраму з памяти. Цьвітової дани не хибло також. З початком першої части концерту одержала артистка кілька гарних китиць рож, а з початком другої величезний кіш цьвітів з понад соткою візитивок і з синожовтими шарфами, на яких виднїла напись: „Великій артистцї Піснї — Тов. ім. Котляревського“. — Акомпанював, як звичайно, з великим смаком, проф. Найгавзер, а орхестра військова під батутою кап. Конопаска виконала самостійно два твори, означені в проґрамі.

— **Українські виклади на черновецкім унїверситетї.** В зимовім семестрі 1905/6 буде читати не теольоґічнім виділї проф. о. Диониз Єремійчук «Введенє в практичне богоеловіє і омілєтику» (3 год.), „Лїтурґіку» ч. 1 (5 год.), «Вправи омілєтичні» (2 год.). На фільософічнім факультетї буде читати проф. др. Стефан Смаль-Стоцкий «Продовженє історії української лїтератури в XIX. п.» (3 год), «Введенє у руску палєоґрафію» (2 год.). На рускім семінари: «Граматичні вправи» (2 год.)

Телєґрами

з дня 9. жовтня 1905.

Відень. В суботу відбула ся при участи всїх міністрів кабінетова нарада під проводом бар. Ґавча.

Прага. Вчера зібрало ся на віче 183 властителїв броварів в Чехах, Нїмців і Чехів, і ухвалили запротестувати проти наміреного підвисшеня краєвої оплати від пива.

Берлин. Loc. Anz. доносить з східної Африки, що недалеко Віциндо мурини напали на нїмецку залогу. Атаки відперто. На нїмецкій сторонї згинув 1 жовнїр а 4 ранені. З муринів погибло 70. Віциндо лежить близько головного міста тої провінциї і нїхто не надіяв ся там напасти муриньских племен.

Господарскі, промислові і торовельні вісти.

Звіт „Сокільского Базару“ у Львові

за час від 15. вересня 1904 до 31. липня 1905 т. є. за 10 і пів місяців.

По раз перший стає перед суспільностию „Сокільский Базар“, щоби представити ся зі своєю роботою і вислїдками із неї. Кожда праця економічна на народній ниві є в нас дуже тяжка з причини, що ми у всїх наших дїлах мусимо зачинати від початку дальше, що мусимо поборювати тяжкі перепони маючі своє жерело в браку гроша, в недовірчивости у власні сили і в тім відвічнім бажаню мати відразу всьо велике, могуче, бездоганне, без накладу працї і журби.

З тими отже перепонами стрінув ся і „Сокільский Базар“.

Однак глубока віра в побіду пхала єго стійно в перед і днесь по не цїлих одинайцяти місяцях сьміло може собі сказати, що красна будучність до него належить. Та торговельна галузь, котру репрезентує „Сокільский Базар“ а проваджена стійно після начеркненого ним пляну може бути підоймою движеня тамошої торговлї і промислу.

Білянс „Сокільского Базару“ представляє ся ось так:

Інвентар

списаний дня 31. липня 1905 зіставлений за час від 1. вересня 1904 до 31. липня 1905.

	Актива	пасива
дебіторів після спису	877 К 59 с	— —
кредиторів „ „	— — —	8.170 К 93 с
готівка з 31. липня	1.020 К 62 с	— —
товари по власних цїнах . .	8.853 К 87 с	— —
інвентар . .	696 К 12 с	— —
кошти заснованя	84 К 40 с	— —
чистий маєток .	— — —	3.361 К 67 с
	11.532 К 60 с	11.532 К 60 с

Кошти адміністрациї.

кошти найму	790 К 12 с
належитости правні . .	75 К 06 б
платнї персоналу . . .	785 К 06 с
відсотки від довгів . . .	23 К 10 с
передплати і оголошеня . .	136 К 70 с
датки і ренумерациї . .	37 К 52 с
портория	253 К 60 с
потреби канцелярийні . .	333 К 44 с
опал і сьвітло	178 К 41 с
ріжні видатки	93 К 20 с
Разом .	2.706 К 21 с

Приходи.

позичка	600 К — с
з давного торгу . . .	884 К 23 с
з денного „	11.886 К 71 с
з посередництва . . .	388 К 61 с
довжники за товар . . .	873 К 39 с
за ґазети	1.082 К 81 с
зворот платнї	15 К — с
зворот чиншу	18 К 10 с
депозит	40 К — с
Разом .	15.782 К 85 с

Розходи.

чинш	808 К 22 с
належитости правні	75 К 06 с
потреби канцелярийні за готівку	232 К 21 с
платні персоналу	800 К 06 с
інвентар	696 К 12 с
за товари	10.022 К 23 с
анонси	136 К 70 с
портория	253 К 60 с
ґазети	759 К 88 с
посередництво	285 К 60 с
опал і сьвітло	178 К 41 с
кошти заснованя	84 К 40 с
ріжні видатки	93 К 20 с
датки і ренумерациї	39 К 44 с
зворот довгів	240 К — с
відсотки	23 К 10 с
зворот депозитів	40 К — с
Розхід	14.768 К 23 с
Прихід	15.788 К 85 с
Загальний оборот	30.557 К 08 с

Красний сей вислід маємо завдячити тій части нашої суспільности, котра зрозуміла наше початкове трудне положенє, поперла наші змаганя і новим довірєм наділила „Сокільский Базар“.

З натиском мусимо на сім місци піднести, що наше Вп. Учительство так зі Львова як із провінциї численно в »Сокільскім Базари« товари побирало, а вже майже без виїмку всї львівскі українські учениці і ученики всї шкільні прибори в »Сокільскім Базари« закуповували.

За се складаємо так Вп. Учительству як і тим молоденьким а так горячим патриотам сердечне спаси-Біг.

Вкінци зазначуємо, що небавом »Сокільский Базар« зареєструє ся, чим здобудемо більші фонди, на підставі чого будемо могли сьміло конкурувати з чужими купцями.

Львів, дня 31. липня 1905.

За управу:

Проф. А. Алиськевич. А. Бидзиновский. Д. Кучика.

Надіслане.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. жовтня 1905.

Нова сензацийна проґрама.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділї і сьвята 2 представленя о 4. год. попол. і о 8. год вечером, Що пятниці **High-Life** представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9 З купленим білетом на фотелї, льожі і І-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Кольосею, які ждуть коло Віденьскої Каварнї.

Л. Лопатиньского
ПАРАЦЯ

комеди в 3 актах зі сьпівами

(з побуту лїтників)

відзначує ся невичерпаним йовіяльним гумором і жвавим диялоґом. Ся комедия збогачує знатно ґалєрию типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуаций і характерів розміщена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедия надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедиї упослїдженим недотепою, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових лїтників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

Цїна 2 кор.

Набути можна у накладчика **С. Ґорука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Товариство взаїмного кредиту

„Днїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає **вкладки** до опроцентованя на **4** прц. і оплачує за вкладчиків податок рентовий; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без виповідженя (за ескоптом).

ПОЗИЧКИ удїляє »Днїстер« своїм членам на **6** прц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 лїт; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся першої гіпотеки або доброї поруки.

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до »Днїстра«.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в »Днїстрі«.

Чистий зиск розділяє ся межи членів яко дивіденди від удїлів і на добродійні цїли. — Дотепер удїлив »Днїстер« на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Товар. кредитов. „Днїстер“ 31/12 1904

Вкладки:	1,783.673 К.
Удїли членів:	133.117 К.
Ф. резервовий і ин.:	26 576 К.
Позички удїлені:	1,616.402 К.
Цїнні папери:	123.627 К.
Льокациї:	169.456 К.
На рах. біжучім:	81.968 К.

Всї календарі і часописи можна набувати в »Сокільскім Базарі«.

Композиция Ярославенка на фортепян

„ЛЮБОЩІ“

вальці по К 1·50,

І-ший Народний Марш

по К 1·00

продають ся по всїх книгарнях у **Львові** і в **Перемишлї**, в **Станиславові** у Штавдахера, в **Чернівцях** у Пардїнього, в **Самборі** у Гайзіґа в **Тернополи** у Комонєвского і в **Коломиї** у Оренштайна.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цїнні і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи ніякої провізиї.

Церковне сьвітло

з маркою »Спасителя« або »Salvator« правдиве стеаринове (мільове) одно з найлучших є біле, тверде, не коптить і не спливає.

Дуже поручає ся:

І-а Церковне 77 злр., столове 75 злр.
ІІ-а Церковне 67 злр., столове (натички) 66 злр.

Стеаринове з маркою „Apollo“

І-а „Apollo“ церков 80 злр., столове 76 злр.
ІІа „ „ 70 „ „ 68 „

За 100 кільоґр. (кромі транспорту 3 кр. від кґр.) опакованє даром. Висилає для церков на 3-місячний час заплати (за готівку єще 2% опусту).

Торговля сьвітла церковного

Евгена Мартинця

у Львові

пл. Унїї Берест. 5. (3—5.

Розклад зелїзничих поїздів від І. мая 1905. (Час середно-европейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6·00	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Хирова	6·15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6·10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломию ¹/₆—³⁰/₉ вкл. в нед. і сьвята), Керезмезе	6·30	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Гусятина,
7·20	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів	6·55	до Яворова
7·29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	7·30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7·50	з Рави рускої, Сокаля	**8·25**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги,
8·05	з Станиславова, Жидачева	8·35	до Кракова, Відня, Праги, Осьвенцїма
8·15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	9·00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8·18	з Яворова	9·20	до Іцкан, Калуша, Потутор
8·50	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	10·55	до Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Делятина, Заліщик
10·05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	11·10	до Белзця, Сокаля, Любачева
10·35	з Ряшева, Лавочного, Калуша, Любачева	**2·00**	**посп.** до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліщик, Гусятина
11·45	з Ярослава, Стрия, Борислава	**2·40**	**посп.** Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11·55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	**2·50**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Праги
1·30	**посп.** з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Н. Санча	2·55	до Лавочного, Дрогобича, Калуша
1·40	**посп.** з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліщик, Кіц-	4·10	до Ряшева, Любачева, Хирова.
1·50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	4·20	до Самбора, Хирова, Сянока
2·30	**посп.** з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5·50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (¹/₅—³⁰/₉)
3·45	з Стрия, Тухлї (¹⁵/₆—³⁰/₉), Сколього (¹/₅—³⁰/₉)	5·58	до Яворова
4·32	з Яворова	6·25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша
5·00	з Сокаля, Белзця, Любачева	6·35	до Кракова, Відня, Берлина, Варшави, Праги,
5·25	з Кракова, Берлїна, Відня, Праги, Осьвенцїма	7·30	до Рави рускої
5·45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новоселиці	9·00	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів
8·40	**посп.** з Кракова, Відня, Берлина, Праги, Івонича	10·05	до Перемишля (¹/₅—³⁰/₉ вкл.), Хирова, Івонича
9·10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10·40	до Іцкан, Чорткова, Заліщик, Делятина, Сучави
9·50	з Самбора, Хирова, Сянока, Ясла	10·55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9·20	з Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги	11.00	до Кракова Відня, Вроцлава, Варшави
10·20	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліщик, Скали, Іваня пустого, Гусятина	11·05	до Підволочиск Іваня п., Скали, Гусятина, Потутор
10·50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11·10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12·20	**посп.** з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліщик	**12·45**	**посп.** до Кракова, Відня, Берлїна, Варшави, Праги
2·31	**посп.** з Кракова, Берлїна, Варшави, Відня, Праги	**2·51**	**посп.** до Іцкан, Керезмезе (від ¹/₅—³⁰/₉), Калуша
	на дворець „Підзамче“	4·15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берлїна, Праги,
7·00	з Підволочиск, Одеси, Київа, Бродів		**з двірця „Підзамче“**
2·15	**посп.** з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів,	6·43	до Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
5·15	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Заліщик, Потутор, Іваня пустого, Скали, Гусятина, Грималова	11·15	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Потутор
		2·13	**посп.** Підволочиск, Бродів, Київа, Одеси, Гусятина
10·02	з Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів, Копичинець Чорткова, Заліщик, Іваня п., Скали, Гусятина	9·23	до Підволочиск, Київа, Одеси, Бродів

ЗАМІТКА: Час середно-европейский ріжнить ся від часу львівского о 36 мінут. а іменно 12 год. часу середно-европейского = 12. год. 36 мін. часу львівского. — Нічні години від 6. вечер до 5·59 рано обведено рамками. — Звичайні білети їзди як і всякі инші білети, ілюстровані провідники, розклади їзди і т. п. можна набувати в містовім бюрі ц. к. держ. зелїзниць, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Видає і відповідає за редакцию: **Лев Лопатиньский.**

З друкарнї В. А. Шийковского.